

Темна смуга

«Лайна навколо стільки, що хлебчеш його цілий день; і якщо зранку отримав порядну порцію, то це не означає, що на сьогодні все — увечері доля відвалить ще більше».

1-а Теорема Колесовського

По-перше, дощ.

По-друге, передчуття. Воно сидить десь під лівою лопаткою та видає з мене залишки моєї цілеспрямованості. Коли дождере — перетвориться на велику мокру жабу.

По-третьє, сусід мій Толіков. З блідими губами й мокрим витким волоссям, він почав трукати душу з того самого моменту, як тільки вліз до мене в машину. Я впустив його на розі Базарної і Південного шосе, де він, згорбившись і шмигаючи носом, приречено промокав під холодною зливою.

Замість «здоров» Толіков втер обличчя вологою носовою хустинкою і, не вважаючи за необхідне випросити на те мого дозволу, взявся вимотувати мене доморощеними сентенціями, вигодуваними вроджею нудністю.

Спочатку він оповідав про аномальність цього світу, і я зрозумів, що та, на яку він чекав, не прийшла.

Далі він приділив увагу дощу й відзначив його очищувальну здатність. Це, ймовірно, мало б означати, що він тепер скоріше обросте мохом і павуками, ніж зв'яжеться з якою-небудь особоною жіночої статі.

Решту частину шляху Толіков присвятив доведенню власноручно створеної теорії, в основі якої лежала теза про зрадництво як наслідок і вершину всіх наших пороків. І я вже нічого не розумів, окрім того, що мені, людині ніжній і вразливій, доведеться до ранку дивитися огидливі сни із серії «Ти ще не бачив цього жаху, дружочку?».

Коли я із сумуючим серцем і одурілою головою, завів машину в наш двір і припаркував її під двома акаціями, Толіков підсумував голосом біблійного пророка:

— І вам не оминуть цього, Колесовський. Настане день і час — і життя ваше перетвориться на страшне й нестерпне. Ви будете брехати, вивертатися і плазувати, ви будете принижуватися і принижувати. Ви лише розпочніть, Колесовський, і вам уже не зупинитися. Для вас буде все одно, хто друг, а хто ворог. Брехня і зрадництво стануть вашими вірними супутниками, брехня і зрадництво. — Він відчинив дверцята, але не поспішав виходити. — Ви студентам лекції читаєте, Колесовський, ви ж математик. Обчисліть, обчисліть як слід, можливо, це вже настигло вас. — І, блискаючи голодними очима, покинув мій тричі пенсійний седан, залишивши на сидінні три мокрі плями.

Я теж виліз. Дощ уже закінчився. З дерев капало. По калюжах хлюпотіло. На душі чавкотіло — це жаба, на яку перетворилася моя цілеспрямованість, ляпала босими лапами по всіх моїх нутрощах, не розбираючи дороги.

Толіков зник у темному під'їзді, я сказав йому вслід: «Йди до біса!», піднявся на свій поверх і зрозумів, що «по-четверте» на сьогодні буде Вірочка.

У мене ще залишалося секунд із п'ять. Їх цілком би вистачило, щоб тихесенько, обережненько спуститися зі свого поверху й назавжди покинути цей будинок, це місто, цю країну, аби не чути того, що здатна наговорити моя колишня подруга. Але якщо мозок зроблений із двох цегляних половинок, а всередині сидить не тигр, а зелене земноводне, то тобі на ці маневри не вистачить і п'яти років.

Я стояв на передостанній сходинці й витріщався на Вірочку. «Боже! — думав я з жахом. — І ця дурепа з мокрою носовою хустинкою — моя минула примадонна, або, інакше, — дама серця. Трагедія пройдешньої молодості».

Я виявився надто сентиментальним. Я чекав, поки минуле повернеться до мене. І дочекався. Вірочка

почула десятилітньої давнини музику, що раптом заграла в мені, її очі дикої кішки уздріли здобич, і вона заголосила, схлипуючи:

— Вла-а-а-ди-и-и-чку-у-у!

Вона кинулася на мене, забруднюючи моє обличчя слізьми й губною помадою.

Усе ті ж самі сльози, усе та ж сама помада, усе той же самий запах усе тих же самих парфумів...

— Владичку, ти не проженеш мене? — її губи сухо й гаряче торкалися мого вуха. — Не проженеш, Владичку? Я завжди тебе любила й розуміла.

...і все той же самий брехливий язик, якого я колись пожалів і не вирвав.

— Ти не кинеш мене одну-однісіньку? Владичку? Не кинеш? — Вона продовжувала мене на щось умовляти. На що, я ще не знав. — Інакше я вмру прямо тут. Мені більше нікуди йти.

Сльози знову полилися мені на шию. Цим сльозам була ціна — копійка за цеберку. Але я згадав зливу і згадав Толікова. І відчув, що боюся пророцтв мого занудливого сусіда.

— Ти допоможеш мені, Владичку? Допоможеш? — продовжувала нити Вірочка.

Позбутися її неважко, варто лише забути про наші попередні стосунки. Але мені стало боязко. Я відчув морок і холод біля свого обличчя.

— Вла-а-а-дичку, ну Вла-а-дичку!

Два великі бажання опанували мною відразу: повернути назад і нікому не зраджувати сьогодні ввечері. А як же Вірочка? Чи не тут розвиліна доріг?

— Допоможеш мені?.. допоможеш?.. допоможеш?.. — вона вже не просила, а просто скигдила.

Я набрав якнайбільше повітря у груди й ступив у невідоме, як у чорний ліс:

— Так.

Вона схлипнула, по-хазяйськи обтерла хустинкою обличчя та негайно взялася за справу:

— Він пішов від мене.

Мені було все одно, хто пішов: сенбернар, чоловік, ручний півень.

— Коли?

— Щойно.

— І що ти йому сказала?

— Кому? Грицуні?

Його, виявляється, ще й звать Грицунею. Приємно чути.

— Від тебе ще хтось пішов?

— Тільки Грицуня. Я прийшла, а його вже немає. Що я могла йому сказати?

— Він залишив записку?

— Ні.

— А речі забрав?

— Я не знаю... Я не дивилася... Я затрималася, повернулася пізніше звичайного... Він уже мав бути вдома. А його не було. Я злякалася. Ми напередодні посварилися. І коли я побачила порожню квартиру, мені все стало ясным... розумієш? Порожня квартира. Холодний чайник. Я йому подзвонила, а він не відповів.

— А може він вийшов до сусідів?

— Ні... Це треба відчувати... Ти ніколи не вмів посправжньому щось відчувати... Порожня квартира, холодний чайник... У мене вже більше не залишилося ніяких сил. Я помру... Владичку, я помру?

— Помреш. Але я обов'язково помру раніше. Це трохи тебе розважить. Пішли.

— Куди?

— До тебе, звичайно. Твій Грицуня вже чекає свою Вірочку вдома.

Вона подивилася на мене, як на фокусника, що дістає з чорного капелюха живих зайців.

Я і сам вірив своїм словам. Доти, поки не побачив, що коїться в її квартирі.

Вігальня зберегла пристойний вигляд. І якби я там залишився, я б ніколи ні про що не дізнався. Але Вірочка швидко зайшла в кімнату, істерично закричала — один

раз, а потім і вдруге — я скривився і зрозумів, що все тільки починається.

Сервант був перевернутий, скло розбите, і чашки тріщали під моїми ногами, коли я заходив до кімнати. Книги були розкидані, ніби каміння. Вміст шафи вирваний із неї з м'якоттю та кинутий тут же. Диван покраяний вправними хірургічними рухами.

Я зупинився біля Вірочки. Вона закусила побілілі губи й заціпеніло дивилася на три темно-червоні патьоки, що розпливлися на паперових шпалерах.

Плями невеликі, кожна — розміром із долоню. Розміщені приблизно на рівні моїх грудей. Враження складалося таке, що спочатку комусь добре давали, а тоді розбитим носом тицяли у стіну. Мабуть, намагалися щось з'ясувати.

Нахиляюся. Пальцем пробую плями. Ще вологі. Отже, ми спізналися хвилин на п'ять-десять. Або нас затримав мій добрий ангел?

Повертаюся до Вірочки й голосом лікаря-патологоанатома авторитетно заявляю:

— Кров. — І додаю для жарту. — Другої групи.

Даремно сказав. Невчасно. Вірочка полотноїе ще більше. Очі її поетично закочуються. Ноги підгинаються. Руки набувають невагомості. Класичний варіант — мадам зомліли.

Підхоплюю її біля самої підлоги, відношу на знівечений диван і йду на кухню, за холодною водою.

У вітальні підіймаю те, що помітив перед криком Вірочки. Те, що здалося мені знайомим.

Вузкий клапоть благородної тканини. Ласкавий оксамит. Чорний. І ніжний, мов жінка.

П'ять тижнів тому мені пропонували схожий матеріал — на костюмчик. Але я відмовився. Тільки ідіот може дозволити собі тягати на задниці шматину, яку вже чотири місяці шукає вся обласна поліція.

Вона сиділа, загорнувшись у порізане диванне покривало. Її губи все ще тремтіли, а щоки залишалися блідими.

Я присів поруч і подав їй чашку. Почекав, поки вона, стримуючи озноб, маленькими ковтками випила до дна всю воду.

— Коли ти востаннє була у квартирі, цього... — я обвів кімнату головою. — ... не було?

Дурне питання. Звісно, не було. Інакше, навіщо б їй втрачати свідомість. Але в мене така звичка, я хочу мати підтвердження. І Вірочка підтверджує, киваючи.

А я вже думаю про інше: імовірно, вони спочатку Грицуні повірили, і він просто пішов разом із ними. У цей час прибігла Вірочка, побачила порожню квартиру, їй не сподобалася місцева атмосфера, вона злякалася і примчала до мене. А десь там уже відкрилися нові обставини, у словах Грицуні щось запідозрили, вони повернулися разом із ним і почали шукати.

Вірочка злякано здригнулася:

— Хто «вони»?

— «Вони»? — я здивувався. — Я сказав «вони»?

— Так. Ти сказав «вони»!

— Я подумав, що твоєму чоловікові ні з того ні з сього не прийшла б ідея влаштувати такий розгардіяш. Виходить, із ним ще хтось був.

— Він був із дівкою?

Вірочка залишається Вірочкою. Господи, прости їй за те, що вона — жінка.

— Навряд. — Я ще раз оглянув побиту кімнату, ткнувся поглядом у криваві плями на шпалерах, і мене мимовільно пересмикнуло. — А може і з дівкою... Ти розкажи про свого чоловіка. Ким він працює?

Його фото в розбитій рамці — широке обличчя з плоскими степовими очницями — валялося на підлозі.

Вірочка зітхнула й відповіла:

— Водієм.

— Де саме?

— На фірмі.

— Назва?

— Я не пам'ятаю. Щось зі словом «авто». Я ніколи не пам'ятала. Навіщо мені назва? Грицуня багато працював і багато заробляв.

Я надув щоки й кивнув:

— Звичайно, на відміну від мене.

— Так. — Вона гордовито зирнула. — Він гарний чоловік. І гарна людина. Ніколи не сперечався зі мною. І ніколи не кричав...

— ...і знову на відміну від мене, що кричав по три рази вранці й по три рази ввечері. Твій чоловік, як я зрозумів, володіє низкою видатних якостей. Але в мене є одна перевага, люба, — я краще вихований. У мене немає звички несподівано зникати, залишаючи по собі погром у квартирі та криваві плями на стінах.

Вірочка невдоволено скривила губи. Нічого, проковтне.

— Так ти не будеш шукати Грицуню?

— Буду, мила, буду. Не могу ж я тебе кинути з твоїм горем?

До того ж, додав я про себе, якщо Грицуня не знайдеться, ти повернешся до мене. А мені таке щастя і з доплатою не потрібне.

Я витяг із кишені штанів довгий клапоть оксамиту й поклав Вірочці на коліна.

— Я знайшов його у вітальні. Звідки він у тебе?

— Чоловік привіз.

— Ось цей клапоть? Як сувенір із далеких рейсів?

— Усього було десять метрів. Грицуня сказав, що ми пошиємо однакові костюми. І поїдемо відпочивати на Кіпр. Він обов'язково хотів з'їздити на Кіпр.

— І давно він привіз оксамит?

— Три місяці тому. Десь підробляв.

— Він часто підробляє?

— Майже весь час. Удень відрулює в себе, приїде, пообідає, і як у другу зміну.

— І що ж він возив?

— Не знаю, не розповідав. А що можна возити? Вантажі!

Вірочка ще міцніше загорнулася в залишки покривала.